

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundùm quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

2. Quomodo acquiratur, transferatur, & amittatur Jus Patronatûs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

pluribus presentatis eligendi digniorem obtineat facultatem: quod utique cedit in favorem ac utilitatem Ecclesie vacantis: ergo variatio est favorabilis. *Clem. un. cit.* intelligenda venit de variatione non cumulativa, sed exclusiva: uti & d. l. 89. de facultate odiosa. Ceterum nec Laico Patrono variare conceditur casu, quo inter presentatum ab ipso, & inter presentatum à compatrono, lis pendet. *arg. c. 1. § 2. Ut lit. pend. in 6.* quia per novum presentatum accederet novus adversarius alteri, & sic lis protraheretur facile cum dispendio Ecclesie.

14 Quæres, an, si Laicus habeat compatronum Ecclesiasticum, etiam huic permittatur variatio? R. negativè; quia Ecclesiastico absolute est prohibita in jure. Oppones. Laicus propter societatem compatroni Ecclesiastici acquirit privilegium 6. mensium ad presentandum: ergo etiam Ecclesiasticus propter societatem compatroni Laici acquirit privilegium variandi, præsertim cum juxta receptum axioma privilegiatus trahat secum non-privilegiatum. R. N. Conf. § parit. quia variatio est privilegium Laico ex speciali causa concessum, quod non debet extendi, præsertim cum privilegiatus non secum trahat non-privilegiatum, si non privilegiatus sit dignior privilegiato. Porro neque Laico variare licet, quando presentavit eundem, quem presentavit compatronus Ecclesiasticus; nam taliter presentatus ab utroque semper habebit majora, utpote duo vota, posterior autem à Laico presentatus (unus, vel plures) semper duntaxat unum.

15 Dico 7. Si ab uno eodemque Patrono presententur plures, vel simul, vel successive, tenetur Episcopus instituere digniorem. 2. Si verò æqualis sint dignitatis aut meriti, datur locus gratificationi. 3. Ita tamen, ut unus ex presentatis, non verò extraneus instituatur. Pars 1. quam tenet Barb. de Offic. Episc. allegat. 72. n. 200. & communior contra Hostiens. aliosque apud Palao, suadet ex c. 24. h. t. Trid. s. 24. c. 18. de ref. & propositione 47. damnata ab Innoc. XI. Si tamen Episcopus eligeret minus dignum, valeret institutio. *arg. c. 29. h. t.* scilicet ad amputandas lites. Pars 2. videtur decisa in c. 24. cit. consonat c. 3. eod. Pars 3. quam amplectuntur Abb. Palao, Pirh. b. n. 100. contra Sylv. & Azor, sumitur ex c. 8. § 14. eod. quia presentati habent aliquod jus, & præferendi propterea utique sunt extraneis. Oppones. Neque Patronus habet jus petendi, ut ex pluribus à se presentatis æqualiter dignis unus instituatur, neque ipsi presentati; quia juxta c. 3. cit. unus presentatorum debet adjuvari majoribus meritis: ergo sine injuria potest Episcopus extraneum assumere. R. Quamquam nec Patronus, nec presentati, habeant jus petendi, ut unus eorum determinatè, & præ reliquis instituatur, habent tamen jus, ne ipsi ab Episcopo præferatur extraneus.

16 Dico 8. Si à pluribus & diversis Patronis presententur plures, & presentati in votis sint pares, nullius presentatio tenet, nec ex illis tenetur Episcopus aliquem instituere, saltem si nullus sit dignior. Jo. Andr. Pirhing n. 100. cit.

contra Panormit. in c. 24. cit. n. 8. Ratio est, quia in tali casu Patroni verè discrepant in suo autem discordia, si & vota sint paria, & qualis dignitas, nec intra tempus à jure concessum conspirent plura vota in unum. Episcopo liberum est providere. per c. 3. h. t. *saltem si nullus sit dignior*, si enim unus foret dignior, is conformiter justitiæ distribueretur. c. 3. cit. præferendus videtur. P. Willelm. n. 143.

Dico 9. Patronus Ecclesiasticus ad presentandum habet 6. menses, Laicus autem annos. c. 22. c. 27. h. t. c. un. eod. in 6. §. 1. *Præsumitur* ratione in tempore quasi compenatur Patrono Ecclesiastico negatio variationis, quam ximus soli Laico esse concessam. Item est fit compensatio, quatenus scienter presentatus indignum pro illa vice privatur jure intendendi, probabilis verò non Laicus. Semestre, vel quadrimestre, est continuum incipit currere non à die inductionis vacationis, sed à die vel hora vacationis caput per c. 15. de concess. præb. Præsumitur autem præsentatio, si scientia non probatur. c. 47. de h. t. 6. licet alia impedimenta, quia fere non consistunt, non præsumantur, sed probentur. Si intra dictum tempus non fiat presentatio, beneficium fit liberæ collationis absque scopo faciendæ pro illa vice, vel ab alio, qui fuisset instituere presentatum. c. 3. cit. Patronus probaverit impedimentum, v. g. dotis &c. vel nisi jus instituendi obtinens gratia admittat presentationem post lapsum temporis. *arg. c. 2. § 4. de suppl. neglig. vel culpa* presentatio effectum non fuisset sortita, vel presentati, vel instituentis, ut si v. presentatus non acceptasset, aut presentatio renuntiasset, vel ea ex occulto defectu nulla &c. tunc enim Patrono incipit novum tempus, & quidem totum. *arg. c. 26. de elect.*

Quæres, an non etiam Laico, si habeat compatronum Ecclesiasticum, indulgentur 6. menses? R. cum communi contra Palao indulgentur; quia æquum est, ut in causa indubia privilegiatus, si ille sit dignior, trahatur cum non privilegiatus. *arg. l. 10. ff. quædam servit. amitt.*

§. II.

Quomodo acquiratur, transferatur, & amittatur jus Patronatus.

Sciendum, modos, quibus acquiratur patronatus, esse in duplici classe: nam aliqui quiritur initio & originaliter, cujusmodi sunt fundatio, constructio, dotatio Ecclesie, &c. versus Glossæ in can. 26. caus. 16. q. 7. Patronum faciunt dos, edificatio, fundus: alij autem jam prius ab aliquo habitum transferuntur in alios, uti hæreditaria successione, donatione, permutatione &c. Antequam autem hos modos explicemus ulterius, præmittendum videtur, quod nam habiles sint & capaces juris Patronatus. Post autem subjungemus modos, quibus semel acquisitus iterum amittitur, qui rursus bene dispescuntur; alij enim sunt sine delicto, alij verò supponunt delictum.

Dico 1. Omnes sunt capaces juris patronatus, etiam Laici & Fœminæ; Minores, Pupilli, & Infantes (quamvis hi ultimi, septennium necdum egressi, non per se ipsos, sed per Tutores actualiter præsentare valeant) uti & Filijfamilias; nec non Excommunicati, Spurijs, & alij Irregulares, exceptis tamen iis, qui in Jure specialiter ad id sunt inhabilitati. Text. Gl. DD. in can. 26, 27, 30, caus. 16, q. 7. cit. ubi omnes fideles sine discrimine habilitantur ad jus patronatus, & in specie Laici in c. 1. 2. 7. 10. 25. h. t. c. fin. de Concess. præb. pro habilibus agnoscuntur, ut hac ratione alliciantur ad pias foundationes: *Pœnunt.* & quidem Regulares in c. 7. cit. Sæculares autem in c. fin. cit. De Minoribus, Pupillis & probat specialiter ratio, quia sunt capaces hereditatis, & bonorum, quibus sæpe hoc jus est annexum: validæque erit actualis præsentatio, quam faciunt sine consensu Curatoris, Tutoris, Patris (licet deceat, ut non præsentent sine horum consensu) quia Tutoria & Patria potestas non extendit ad spiritualia. c. fin. de Jure. in 6, possuntque valida contrahere sponsalia illis, quibus alias subfunt, non requisitis: non etiam validè præsentare? Unde, si Tutor aliquem præsentet, & Pupillus septennijs major alium, iste, licet minus dignus, est præferendus: imò si Curator sine consensu Minoris seu Puberis attentet præsentare, præsentatio est nulla; quia Curator datur non personis, sed remanentibus Minoribus. De Excommunicatis, Spurijs & alijs Irregularibus constat peculiariter eam inde, quod possint castra & villas, quibus annexum est jus patronatus, possidere, imò Ecclesias fundare, ædificare, dotare. Excommunicatis non-toleratis usus quidem hujus juris illicitus est, nec præsentatio actualis licitè admittitur; si tamen tolerati sint, etiam licitè præsentant, & admittunt præsentatio, quamvis repelli possit, ut docet probabiliter cum Garcia de Benef. p. 5. c. 4. n. 317. id restringente ad patronum Laicum, nam præsentationem Ecclesiastici invalidam esse censet: partim quia excommunicatus toleratus non excluditur à communione cum fidelibus, partim quia ejus præsentatio, sicut nullibi reperitur irritata, ita nec prohibita in Jure, partim quia præsentatio non est actus jurisdictionis aut officij Ecclesiastici, à quibus suspenditur excommunicatus. Addidi in Assertionem, exceptis tamen iis, qui in Jure sunt specialiter ad id inhabilitati, uti sunt Judæi, Turcæ, ac alij infideles, seu non-Christiani. per text. & Gl. in can. 26, 27, 30. cit. quibus Vivianus & alij annumerant quoque Simoniacos, publicas meretrices, & omnes infames.

Oppones 1. Laici sunt inhabiles ad jus eligendi Prælatum Ecclesiasticum, & ad alia jura spiritualia, vel spirituali annexa: ergo etiam ad jus præsentandi ad Beneficium Ecclesiasticum, quia etiam est jus spirituali annexum. 2. Si Excommunicati sunt capaces juris patronatus, etiam erunt hæretici, saltem tolerati, quales sunt in nostra Germania: sed hæretici non sunt capaces. per c. 19. de hæret. in 6. vi cujus bona hæreticorum cedunt fisco, consequenter & jus

patronatus annexum. De in jus patronatus est favor specialis ab Ecclesia concessus, quo vel maxime indigni sunt Hæretici, & potest rebelles, & impugnatores Ecclesiæ: ergo. ad 1. N. Conf. quia ad jus patronatus sunt generaliter habilitati in Jure, non autem ad jus eligendi & alia jura spirituali annexa. Ad 2. N. Ma. quia non pugnant eadem argumenta contra Excommunicatos, quæ in objectione contra Hæreticos allata sunt. Dein, licet probabilius de Jure Hæretici sint inhabiles ad jus patronatus, etiam in Germania, quia nec ibi in foro Ecclesiastico sunt tolerati, nihilominus tamen possunt, & sæpe solent, connivente Pontifice, ac ex consuetudine ab Episcopis institui, qui ab Hæreticis præsentantur.

Dico 2. Jus Patronatus primò & originaliter acquiritur tribus modis, nimirum ex fundatione, vel constructione, vel dotatione Ecclesiæ, in qua erigitur beneficium. 2. Ex speciali concessione Pontificis. 3. Ex immemoriali præscriptione. Pars 1. continetur in Trid. s. 14. c. 12. & s. 25. c. 9. de Ref. Et quia Trid. c. 9. cit. adhibet particulam vel, ex fundatione, vel dotatione, item in c. 3. h. t. tantum de fundatione, in c. 25. eod. verò tantum de constructione fit mentio, DD. rectè inferunt, quod dicti tres modi non requirantur copulativè, sed disjunctivè tantum, ita ut vel sola fundatio, vel sola constructio, vel sola dotatio Ecclesiæ sufficiat. Nec est necesse, ut fundans, construens, dotans sibi expressè reservet jus patronatus, ut habet communis contra Zoesium & Schambogen, modò fundans &c. non expressè illud remittat, vel tacitè per actum contrarium: quia Ecclesia id indulget in remunerationem ipso Jure. per c. 41. de restib. Porro Ecclesiam fundare dicitur, qui dat fundum, seu solum, eum in finem, ut in eo ædificetur Ecclesia, modò postea sequatur ædificatio, & dotatio; aliàs Ecclesia non perfectè reduceretur à non esse ad esse, nec fieret patronata: construere, qui proprijs sumptibus cum consensu Ordinarij eam ædificat, vel penitus destructam restituit; non verò, qui successivè per partes reparat ruinofam, licet totam: dotare demum, qui Ecclesiæ constructæ assignat sufficientes redditus annuos ad sustentationem Ministrorum ei defervientium congruam, & ad celebranda divina, vel qui dote priore penitus amissa illam de novo dotat prædictò modò; non verò, qui non sufficientes ad præfata redditus assignat, aut qui prima dote adhuc exstante novas divitias adjicit, et si fortè majores, quam sit prima dos: proin talis quidem erit Benefactor, non tamen Patronus. Id etiam observandum, quod reædificatio, vel nova dotatio, fieri debeat cum consensu Ordinarij (non præcisè Vicarij Generalis sine speciali mandato, cum per jus patronatus imponatur Ecclesiæ quædam servitus) deinde ut prius deferatur illis, qui prius ædificaverunt vel dotaverunt; quia, si alius ædificat vel dotat, ad hunc deinceps pertinet jus patronatus, apud illos autem extinguitur, & extinctum censetur cum structura, & cum dote totaliter pereunte. Quamvis autem dictos titulos, ex quibus sibi aliquis ad-

fruit jus patronatus per ordinarios probatio-
num à jure approbato modo probare oportet,
& regulariter sufficit; si tamen integra
Communitas aut Magnates, jurisdictionem
temporalem in tali loco beneficii obtinentes,
vel alias valde potentes, qui possunt esse sus-
pecti de violenta aut injusta usurpatione hujus
juris, illud prædant, probare tenentur (si ca-
men agant contra ipsam Ecclesiam & ex præ-
sumptione, ac Laici sint) possessionem imme-
morialem, & continuatam 50. saltem annis præ-
sentationes, quæ omnes effectum fortitæ sint,
per authenticas scripturas. Trid. c. 9. cit. Pars
2. Assertionis per se claret ex suprema Pontifi-
cis potestate in Ecclesiis & jura spiritualia, qui
pro in Ecclesiis alias liberæ potest ad optare pa-
tronum, ut ab eo melius defendatur: sic Prin-
cipes Sæculares multos jus patronatus in Ec-
clesiis Cathedralibus & Dignitatibus fuisse
consecutos, haud improbabilis est suspicio.
Pars 3. sumitur ex Trid. lo. cit. item ex c. 26. de
V. S. & l. 3. §. fin. ff. de aqua quotid. vi quorum
præscriptio immemorialis habetur loco tituli
probat, qui hodie post Trid. lo. cit. §. 14. c.
12. ubi omnes patronatus annullavit, non e-
manantes ex fundatione &c. in hac materia
non potest esse alius, quam fundatio, vel con-
structio, vel dotatio Ecclesiæ, cujus præsum-
ptionem fortissimam inducit tempus imme-
moriale. Minoris temporis præscriptio, nisi
immemorialis, vel 40. annorum cum titulo,
non sufficit. juxta c. 9. cit. Tridentini, & alias
Præscriptionum contra Ecclesiam leges, præ-
scribenti resistentes.

- 23 Oppones 1. Si acquiritur generaliter jus pa-
tronatus ex fundatione &c. etiam acquireretur
ex fundatione Ecclesiæ Conventualis, vel Col-
legiatæ, seu in qua plures Clerici, vel Regula-
res vel Sæculares, commune sigillum habentes,
constituunt unum Collegium, sive tan-
quam membra unum Corpus, sub Prælato tan-
quam capite, qui etiam in foro externo jurisdi-
ctionem in dictos Clericos obtinet: sed hoc est
falsum; quia tales Ecclesiæ sunt Electivæ, nec
Prælatus per præsentationem, sed per electio-
nem constituitur; imò si Laicus fundet talem
Ecclesiam, is ne quidem in limine fundationis
sibi ac suis hæredibus reservare potest jus co-
elligendi Prælatum, cum sit incapax juris eligen-
di. per c. 51. de Elect. ergo. 2. Si ad jus patro-
natus acquirendum sufficiunt singuli tituli fun-
dationis, constructionis, dotationis disjuncti-
vè, poterunt esse plures Patroni ejusdem be-
neficii: atqui hoc est incongruens; sic enim
unus fortè præsentabit Titium, alter Cajum,
tertius Sempronium: ergo. 3. Fundatores &c.
Ecclesiarum solent sibi expressè jus patrona-
tus reservare: ergo ipsis non competit ipso
jure & absque speciali reservatione; quod e-
nim tacitè inest, frustra exprimitur. l. 12. ff. de
Condit. Instit. §. ad 1. Licet ex fundatione Ec-
clesiæ Collegiatæ vel Conventualis non acqui-
ri possit jus patronatus quoad facultatem
præsentandi, posset tamen quoad jus præce-
dendi & alios effectus. Dein N. Min. si quidem
etiam Laicus in fundatione talis Ecclesiæ cum
consensu Episcopi reservare sibi jus præsentan-

di Prælatum, qui aliàs de jure deberet eligi
mittitur: quo casu non magis absurdum est,
præsentare Prælatum, quam si Principes sa-
culares ex privilegio Apostolico, vel Præscrip-
tione, nominent Episcopos. Ad 2. N. iterum
si enim plures sunt Patroni, possunt vel mu-
re vices, ut prima vice præsentet fundator,
cundâ constructor, tertiâ dotator: vel si
nes semper præsentare velint, prævalent,
quem plura conspiraverint vota juxta dicta
7. Si fortè plures concurrerint ad Ecclesiam
ædificandam, vel dotandam, omnes, qui ad
dificationem concurrerunt, habebunt tam
tantum vocem, uti & qui ad dotandam, si
mul ad sit fundans &c. si verò unus ædificat
& fundasset simul, alius verò dotasset, præ-
tangan ex duplici capite patrono compe-
rent duo vota, posteriori unum. P. Wier
b. n. 36. Ad 3. dist. Ant. solent sibi reservare
majori cautela, sicut ementes cavere in
tione, licet venditor ex juris dispositione
teneatur ad eversionem. C. Ant. ex necessitate
N. Ant. & Conf.

Dico 3. Jus patronatus, jam semel legibus
acquisitum, transfertur in alios 1. Hæredibus
successione. c. 1. 3. §. Clem. 2. b. t. qui ergo in
reditate succedit habenti jus patronatus, in
isto succedit: si plures sint hæredes, ad omnes
& singulos devolvitur indivisum, quamdiu
reditas manet indivisa; ea autem inter hæ-
des divisâ cedit illi tantum, cui obvenit res:
jus patronatus annexum est. Si jus patronatus
sit reale, & in tali re usufructum alicui con-
tuit testator, non ad hæredes, sed ad usufructu-
arium, quamdiu durat usufructus, debet
tur, eo autem cessante primum ad hæredes.
Donatione. c. 8. 14. eod. at, si jus patronatus
sonale donetur Laico, vel Clerico quidem
comparato, sed ut personæ privatæ, non
cum consensu Episcopi, ut argumentum con-
trario defumitur ex c. un. eod. in 6. ubi prius
corrigitur c. 17. eod. X. ubi requirebatur con-
sensus Episcopi etiam in casu, quo patronatus
fuisse donatus communitati Ecclesiæ, seu
Religiosæ. Si Ecclesia ipsa vellet alicui donare
jus patronatus, opus haberet solennitatem
ad alienationem rerum immobilium & jura
stabilium de jure requisitis. Si verò privata
donare illud alteri velit, debet ipse primus
quisivisse ex propriis bonis, non ab alio per suc-
cessionem; si enim haberet per successionem,
deberet iterum relinquere ijs, qui habent jus
succedendi in ejus bonis. 3. Permutatione. c.
40. caus. 16. q. 7. sed non nisi cum alia re vel
re spirituali, & si jus patronatus sit personale,
interveniente consensu Episcopi, saltem
transferatur in Laicum, vel Clericum privati-
si verò sit reale, cum alia re temporali accessi-
riè permutari potest, modò non veniat in alie-
nationem cum re temporali, & pro dicto jure
non petatur aliquid temporale; id enim non
Simoniacum. 4. Venditione, si sit reale, & proprie-
tatem non exigatur majus pretium: nec de
debet fieri specialis conventio, aut mentio
junctivè; licet sine Simonia possit fieri mentio
illius declarativè, ut emptor rei, cui assignatur

est, sciat, & fortè alliciat, indè ad rem prom-
p-
pius emendam. Sumitur ex *can. cit.* § c. 7. b.
i. Si verò jus patronatus, etiam reale, veniret
in contractum, vel propter illud augeretur
pretium, committeretur Simonia, & anitte-
retur ipso facto, Ecclesiæque evaderet libera
ex patronata, ac insuper contrahentes, si fo-
rent personæ privatz, essent excommunican-
di, si autem communitates, supponendæ inter-
dicto. *Trid. s. 25. c. 9. cit.* pretium verò appli-
candum Ecclesiæ, quæ per talem venditionem
passa est injuriam. *Abb. in cap. 16. cit. num. 3.*
Vivian. & alii. Ceterum, si vendatur res, v.g.
caltum, vel universitas bonorum, cuius jus pa-
trona: us est annexum, non rectè & propriè di-
citur vendi ipsum hoc jus, sed *transire* cum re in
alium. Oppones: jus patronatus etiam perso-
nale transit ad hæredem per successionem hæ-
reditariam: ergo etiam jus patronatus perso-
nale, & non tantum reale, transibit ad empto-
rem universitatis bonorum. *§. N. Conf. §. pa-*
tri. nam hæres repræsentat ipsam personam
defuncti, acque succedit in omnia hujus jura,
et non specialiter annexa sint rebus hæredi-
tariis, non ita emptor. Adde, quod Jus Cano-
nicum specialiter itaaverit, ut jus patronatus
etiam personale transeat cum hæreditate, non
verò, ut cum universitate rerum vendita. *§.*
Prescriptione, siue ea currat contra privatos, si-
contra communitates, vel Ecclesias, modò
addebita requisita & tempus, quod jura di-
versim præscribunt pro diversitate illorum,
contra quos currit. Nec obstat, quod præscri-
ptione sit laicus, quia capaces possidendi jus pa-
tronatus a jure redditus sunt generaliter omnes
laici, ut diximus *n. 20.*
Quæres 1. An jus patronatus reale transfe-
ratur per locationem prædij, cui est annexum,
in conductorem? *2.* An per emphyteuticatio-
nem in emphytevtam? *3.* An per infeudatio-
nem in vasallum? *4.* An per oppignorationem
sive hypothecationem in creditorem? *5.* An
per confiscationem bonorum in fiscum? *§.* Ad
1. affirmativè, saltem si locatio fiat ad tempus
longum; quia talis conductor habetur pro pos-
sessore. *l. 1. §. 3. ff. de superficie.* ad possessorem
autem regulariter pertinent omnes fructus,
quos inter etiam censetur patronatus. Si loca-
tio est ad tempus modicum, h. e. decenniò mi-
nus, negant valde multi, eò quod per illam co-
ductor non possessionem, sed meram deten-
tionem rei locatæ consequatur. Sed alii non
pauci cum *Barb. in c. 7. b. l. n. 4.* etiam huic con-
ductori tribuunt jus præsentandi, idque defu-
munt ex *c. 7. cit.* ubi locatio videtur fuisse ad
tempus modicum, quia facta est à Monasterio
sive solennitatibus; & ex hac ratione, quia et-
iam in locatione ad tempus breve transfertur
in conductorem jus percipiendi fructus pro
tempore locationis, consequenter & exerciti-
um juris patronatus, utpote accessorium fru-
ctibus. *§. ad 2. & 3.* iterum affirmativè. per
c. 7. cit. quia in emphytevtam & vasallum non
modò possessio, sed etiam dominium utile rei,
cui annexum esse ponitur jus patronatus, trans-
fertur. *§. ad 4.* negativè. per *c. 18. de sent. §. re*

jud. quia creditori nec dominium nec posses-
sio nec usus pignoris regulariter competit; sed
nuda detentio pro securitate crediti: cum igitur
fructus rei oppignorata debeant vel compu-
tari in sortem, vel restitui debitori, præsen-
tatio autem, quæ est quasi fructus juris patro-
natus, neque computari possit in sortem, utpo-
te aliquid spiritali annexum, neque restitui,
cum semel in beneficio institutus nequeat re-
moveri; præsentatio debet competere debi-
tori, non creditori pignus vel hypothecam
detinenti. *§. ad 5.* affirmativè. Si verò jus pa-
tronatus foret personale, & res patroni infer-
rentur fisco, non amitteretur per confiscatio-
nem, sed maneret penes delinquentem, donec
per Judicem Ecclesiasticum eo privaretur tan-
quam indignus: post sententiam privatoriam
verò non transit ad fiscum, sed vel omnino ex-
tinguitur, & Ecclesia fit libera, si sit hæredita-
rium, vel transit ad proximos consanguineos,
si sit gentilitium.

Dico 4. Jus Patronatus amittitur ex delicto 26

1. Si Patronus fiat apostata à tota fide Chri-
stiana. Quid autem Juris sit, si fiat Hæreticus,
vel fautor eorum, colliges ex dictis *n. 21. supra.*
2. Si committat crimen læsæ Majestatis, proditi-
onis patriæ, vel aliud enorme, inducens con-
fiscationem bonorum, quibus annexum est jus
patronatus: si verò hoc jus personale sit, acce-
dente sententia privatoria. 3. Si Rectorem,
vel alium Clericum suæ Ecclesiæ patronatæ,
occidat aut mutilet per se vel per alium. *c. 12.*
de pœnis. 4. Si se ingerat in perceptione fru-
ctuum beneficii patronati, eos vel in proprium
usum convertendo, vel impediendo, ne ad Be-
neficiatum perveniant. *Trid. c. 9. cit. s. 22. c. 11.*
de ref. Denique 5. Si jus patronatus vendere,
vel alio illicito modo contra sanctiones Cano-
nicas in alium transferre præsumat. *Trid. c. 9.*
sæpius cit. v. ne dictum jus. Notandum autem,
quod solus delinquens, non compatri inno-
centes, nec ejus successores, si à fundatore spe-
cialiter vocati sint, amittat; item quod non a-
mittat probabilibus ante sententiâ declaratori-
am criminis, licet Jus dicat amitti ipso facto.
per ea, quæ trademus ad *Tit. de Pœnis in lib. V.*
n. 9. 10.

Sine delicto Patroni amittitur, vel potius ex-
tinguitur jus patronatus. 1. Totali destru-
ctione Ecclesiæ, vel totali interitu dotis respec-
tu dotantis. 2. Extinctione familiæ, pro qua
tantum fuit institutum, & reservatum. 3. Vo-
luntaria cessione, expressâ, vel tacitâ, ut si Ec-
clesiam patronatam patiatur patronus con-
verti in Collegiatam vel Conventualem abs-
que sui juris reservatione. 4. Unione accesso-
ria Ecclesiæ vel Beneficii patronati cum alia
Ecclesia vel Beneficio, vel Monasterio, cum
consensu patroni, sibi suum jus non reservan-
tis, factâ. *arg. c. 8. de constit.* quia sic unita cen-
setur extincta. 5. Non-usu per longum tem-
pus, quo inducitur de jure præscriptio priva-
tiva, intervenientibus interea saltem duabus
collationibus liberis: idem à fortiori est de usu
contrario positivo. 6. Suppressione, per quam
Papa aufert jus patronatus, uti absolute potest;

Pppp 3

quam-

quamvis absque justa causa nec soleat, nec licet possit; neque censeatur auferre vel derogare illi per reservationem beneficii, nil clare exprimat, si patronatus sit Laicus, originem habens ex fundatione, constructione, vel dotatione Ecclesiae, uti DD. passim notant.

- 27 Quæres adhuc, quis sit Judex competens in causa juris patronatus? R. Solus Ecclesiasticus, si moveatur quæstio Juris, & agatur in Petitório, ut si quæretur, an, & cui competat jus patronatus, an legitime acquisitum, translatum, amissum, an, quando, quoties, & quis præsentandus sit ad beneficium. Item si reus conventus sit persona vel communitas Ecclesiastica. Clarent hæc ex c. 3. de Judic. & ex dictis ad Tit. de Foro Compet. lib. II. Si verò moveatur quæstio meri facti, v. g. an, quando, quoties sit facta præsentatio, vel à quo: aut agatur in mero Possessorio, ac nulla involvatur quæstio Juris (si tamen id sit possibile) v. g. quis in possessione fuerit, an in ea turbatus &c. est mixti fori, ut etiam Laicus possit esse Judex, sed juxta nos potius vi consuetudinis, & auctoritatis Doctorum, quam Juris. per ea, quæ tradidi ad cit. Tit. n. 46. seq. Si Judex Sæcularis ferat sententiam confiscationis bonorum propter delictum, dubium est, an per eam amittatur jus patronatus illis annexum. Mihi videtur, per eam amitti quidem, sed indirectè tantum & accessoriè, ut loquitur Sanch. Moral. l. 2. c. 19. n. 10. Oppones 1. In can. 31. caus. 16. q. 7. dicitur, quòd in causa juris patronatus adeundus sit Rex. 2. In c. 41. de testib. refertur, eandem causam fuisse cognitam à Judice Sabinenfi, qui fuit Sæcularis. 3. Jus patronatus de Jure etiam competit Laicis: ergo etiam de illo cognoscere & pronuntiare. R. ad 1. dicitur adeundus esse Rex tanquam Advocatus Ecclesiae, ut extrajudicialiter ab ea damnum avertat, non tanquam Judex. Ad 2. Ille Judex Sabinenfis fuit Vicarius Episcopi Sabinenfis, Romæ degentis, adeoque Ecclesiasticus. Ad 3. N. Conf. ad obtinendum & possidendum jus patronatus generale habent privilegium Laici, non verò ad judicandum super eo.

Occasione Juris patronatus, cum Titulus de ijs non existet, & sint eidem Juri valde affines, 28 Quæres 1. Quid sint Primæ Preces Imperatoris? R. Sunt jus nominandi personam de Jure Communi & vi fundationis idoneam, ab Ordinario, vel alio, ad quem collatio pertinet, ad Beneficia vacantia, vel vacatura in Ecclesiis Romano-Germanici Imperii, intra mensem admittendam, privilegio Pontificis Imperatori, vel Regi Romanorum, recens electo concessum. Vocantur Preces, quia Imperator, vel Rex Romanorum, non ipse confert hujusmodi Beneficia, sed tantum conferri petit personæ à se nominatæ; cui tamen petitioni, si Precista, seu nominatus ab Imperatore, sit persona habilis, & intra mensem à notitia vacationis Beneficii numerandum collatori insinuet suam nominationem à se acceptatam, collator deferre tenetur. Dicuntur Primæ, quia sunt prima petitio, eaque unica, & non iteranda, in una eademque Ecclesia: vel etiam Primariæ, quia hæc petitio præferenda est cuique

alteri nominationi, præsentationi, collationi &c. quæ etiam est invalida, si addit nominatus ab Imperatore; quem in finem, ut nempe præces certiorum fortiantur effectum, Papa concedit Imperatori, ut in Ecclesiis, in quibus nominat, constituat executores, in dignitate clesiastica, vel Canonicali Cathedrali potest, qui auctoritate Ecclesiastica possint se opponentes compescere. Habent originem sed, ut omnes Catholici contra Hæreticos scriptores, qui in hac materia nullius sit auctoritatis, ex indulto, gratia, & concessione Apostolicæ, licet sit usus antiquissimus, videtur ex indulto Pontificio, quod Rudolpho anno 1273. ex Comite Habsburgico in Imperatorem electo, concessum est, & se retinet antiquam consuetudinem, quâ à Pontifice hoc privilegium est indultum.

Quæres 2. Quousque se extendant præces? R. Generaliter ad omnia beneficia vel sine cura, simplicia & duplicia, Dignitates, Personatus, Canoniciatus &c. non obstat, quòd Pontifici reservata sint, vel alterius subjuncta, nec obstante jure patronatus clesiastici penes alium residente, neque tunc ut vocant, neque devolutione ad inferiorem Pontifice factâ, neque resignatione liberæ manus Ordinarii. Vid. Indultum Primarium cum à Paulo V. concessum Ferdinando III. Chokier ad dict. Indult. Intellige hæc de tantum beneficio ex dictis, & una vice, in una eademque Ecclesia, non de omnibus, vel pluribus. Primis tamen Precibus non subjacent Dignitates Pontificales, quæ vi Concordatarum in Germania sunt liberæ electionis. Dignitates Pontificalibus proximæ in Cathedralibus, Principales seu primæ in Collegiatis, & alia beneficia, quæ in Extrav. Adm. men 13. de Præb. int. Comm. relevantur Pontifici. 3. Abbatia, & Prælatuæ Monasteriorum, ac beneficia ex natura sua Regularia. 4. Beneficia ad Sedem Apostolicam legitime devoluta. 5. Beneficia ex causa permutationis, vel favore tertij, coram Ordinario resignata. 6. Litigiosa lite adhuc pendente. 7. Quæ sunt juris patronatus Laici, vel Mixti. 8. Monachalia, seu quando collator hoc unum tantum beneficium conferre potest: imò collatores, nisi habeant jus conferendi saltem quatuor beneficia in Imperio Romano, non tenentur remittere Preces Imperiales. 9. Manualia, & cunctum revocabilia, Vicariæ temporales, Pensiones non datæ in titulum. 10. Perpetua incorporata Mensæ Episcopali, Collegio Ecclesiæ, Dignitati &c. Indult. cit. & ibi Chokier. Conrad. Oligenius in Dissertatione de Primariis Precibus, edita Friburgi Brisgoiæ anno 1707. prima pagina asserit, Leuren. la Croix, Engel. P. Schmalzgrueber ad Tit. de Præb. à n. 249. Pro Imperatore, postquam unum nominavit ad beneficium, variare potest addendo secundum, vel tertium &c. & revocare primum, modo res adhuc sit integra. Chokier, Hermes, Leuren. &c. ratio petitur tum inde, quia Imperator censetur sibi reservasse hoc jus, nec admittere per nominationem unius, tum ex eo, quia

nomiatus non acquirit jus in beneficio, sed tantum implorandi officium Executoris, ut si bi provideat de beneficio, vel potius provide- ri faciat, cum probabilius non ad Executorem, quem constituit Imperator, sed ad ordinarium Collatorem provisio pertineat. Chokier & alij. Quæ opponi possunt, vide apud P. Schmalz- groeber ad tit. de Prob. n. 366. Utrum verò Im- perator Primis Precibus uti & præsentare ad beneficia possit absque speciali indulto Ponti- ficis & assensu peculiari de novo obtento, lis est inter Doctores, de qua videatur Oligenius lo- cit. ubi multis probat necessitatem specialis indulti.

TITULUS XXXIX.

De Censibus, Exactionibus, & Procu- rationibus.

SUMMARIUM.

1. Censibus quid & quotuplex.
2. 3. Exactiones, & Procuraciones quid &c.
4. An Principes sæculares tributa subditis,
5. 6. Et censibus imponere Ecclesijs & Beneficijs Episcopi possint.
7. 8. An, quomodo, & quando Cathedraliticum,
9. Et subsidium Charitativum.
10. Quam obligentur ad Procuraciones.

¶ Censuum 1. Censibus, Exactiones, & Procu- rationes esse Ecclesiasticarum & Beneficiorum onera, sicut Jus Patronatus, imò magis, de quo in Tit. præced. Per Censum verò genericè sum- ptum intelligitur omne id, quod in certa quan- titate annuatim præstatur alteri: sub qua ra- tione etiam comprehendit Tributa. Quare et- iam de his breviter aliquid dicendi aniam arri- piemus. Quatenus verò census denotat partem fructuum, quos aliquis emit ex re vel industria alterius sibi quot annis solvendos. in conside- rationem venit ad Tit. de Usuris. Hoc loco si- gnificat pensionem annuam ex proventibus Ecclie- siasticis solvendam vel Episcopis in signum subje- ctionis, vel Patronis aut aliis ex justa causa & cum auctoritate Episcoporum. Differt ab Ex- actionibus, quod hæc sint pensiones extraordina- riæ, quæ à plurimis collectæ appellantur: census autem (uti & tributa) sint pensiones ordina- riæ, statæ, & singulis annis solvendæ. Dividi- tur Censibus in antiquum & novum. Antiquus vocatur, qui statim initio & tempore fundatio- nis est Ecclesiæ impositus velut onus reale, vel debetur ipso Jure. Novus, qui primum ex post- facto imponitur ab homine. Uterque vel est Perpetuus, vel Temporalis seu ad certos annos durat. Antiqui præcipua species, de Jure debita, est Cathedraliticum, quod ex redditibus Ec- clie singulis annis solvendum est Episcopo partim in signum subjectionis, partim in hono- rem Ecclesiæ Cathedralis. Spectato Jure scri- pto non debet excedere duos solidos, seu au- reos, can. 1. caus. 10. q. 3. & confunditur cum Synodatico c. 16. de offic. Ord. eo quod olim in Synodis Diocesanis solvi consueverit.

¶ Sc. 2. per Exactiones genericè acceptas intel- ligi omne id, quod Principes vel Superiores,

Sæculares aut Ecclesiastici, à subditis exigunt extra ordinem, ut sunt collectæ, stauræ, con- tributiones, tallia, pedagia, quidagia, vectigalia &c. c. 5. & 6. §. 2. b. t. Sed hoc loco significant pensionem, quæ extraordinariè ab Episcopis ex justa causa exigitur de redditibus Ecclesiasticis. c. 6. §. 2. cit. cujus præcipua species est Subsidium charita- tivum, seu pensio moderata, quæ ex justa & manifesta causa postulat ab Episcopo ex re- ditibus Ecclesiasticis cum charitate (licet sol- venda ex obligatione) & à subditis præstatur cum charitate erga suum Pastorem. arg. c. 18. in fin. b. t. c. 6. §. c. 16. cit. Appellari etiam potest Donum gratuitum. Contributio illa, quam Tridentinum j. 23. c. 18. de Ref. solvi præcipit ad exactionem & determinationem Episcoporum in conservationem Seminarij (quod in qua- vis Diocesi vult erigi, si nempe non aliunde sit provisum per Academijs & Gymnasia, in quo Juvenes ad Statum Clericalem aspirantes in litteris, moribus, & disciplina Ecclesiastica bene instruantur) ab omnibus totius Diocesis be- neficiis, locis pijs, & Monasterijs non Mendi- cantium, non habentibus tale Seminarium a- ctu, potius ad Censum pertinet, quatenus singulis annis præstanda est; licet ad Exactiones re- ferri possit, quatenus non stabiliter debetur; quia Tridentinum tamdiu duntaxat eam per- mittit, donec Seminarium sufficienter sit fun- datum.

¶ Sc. 3. Procuraciones in præsentem non esse aliud, quam necessarios sumptus ac expensas, quibus Episcopi, vel alij illorum loco, actualiter visi- tantes Diocesim vel Ecclesias indigent pro su- stentatione competenti. arg. c. 23. b. t. Trid. f. 24. c. 3. de ref. Sulentatio hæc comprehendit victum & habitationem visitatoris honestique comitatus, atque eorum necessariorum. Debet esse moderata, ne Ecclesiæ nimium gra- ventur. Debetur toties, quoties instituitur vi- sitatio, modò hæc intra annum non fiat ultra binas vices, non obstante, quod Episcopus &c. aliunde habeat largos redditus; quia nemo te- netur suis stipendijs laborare in alienam utili- tatem. Debita foret etiam Legatis Sedis Apo- stolice transeuntibus: sed hodie per usum vi- detur esse abrogata. Olim debebant victua- lia dari in natura: hodie verò Trid. loc. cit. per- misit eorum loco accipere pecunias. Si Visi- tator, Notarius, comes, vel famulus aliquis ipsius accipiat munus ex causa vel occasione visitationis etiam gratis oblatum, peccat, & intra mensem tenetur restituere in duplo. c. 23. b. t. c. 2. eodem in 6. Trid. loc. cit. Visitatori non licet subsistere extra casum necessitatis in eadem Ecclesia ultra unum diem, neque ultra unam procuracionem accipere uno die, licet plures visitet Ecclesias, & si commodè possit, visitare debeat uno die; quæ proin sumptus inter se partientur, ut nimirum quam minimè graventur. c. 23. cit. c. 3. eod. in 6.

¶ Dico 1. Tributa imponere Laicis possunt 4 Principes & Magistratus Sæculares, qui in suo territorio Superiorem non recognoscunt, & inferiores etiam Principes, Status, ac Civita- tes, quibus hæc potestas à supremo Principe